

DE ARJOS

ds. Klamer:

door Jan Eerbeek

De overheid is er ook om een volk bewust te maken van wat je voor elkaar kunt betekenen

Vanuit zijn pastorie aan de Oranjestraat 8 in Hilversum geeft ds. Klamer samen met 750 vrijwilligers verspreid over het hele land gestalte aan het radio-pastoraat. Het werk ontstond vanuit de behoefte van de kerken om tegenover de luisteraars te laten merken dat ze willen staan voor wat ze oproepen. Dat betekent: aandacht geven aan mensen die om aandacht vragen omdat ze zichzelf hebben herkend in de boodschap waarmee de kerken op een heel indringende manier hun huiskamers zijn binnengekomen. Daarbij wordt ds. Klamer regelmatig geconfronteerd met de eenzaamheids-problematiek in onze samenleving.

U spreekt liever over vereenzaming dan over eenzaamheid. Ja, eenzaamheid is een woord waar ik heel voorzichtig mee ben. Dat is al zo verkild

ARJOS vraagt aandacht voor eenzaamheidsproblematiek

Onlangs publiceerde de ARJOS na een intensieve voorbereiding haar rapport: „ARJOS-visie op het CDA-beleid”. Eén van de hoofdstukken daarvan handelt over de eenzaamheidsproblematiek, die in onze samenleving steeds grotere vormen aanneemt. Op grond hiervan heeft de ARJOS het volgende amendement op het ontwerp-verkiezingsprogramma van het CDA ingediend:

„Vereenzaming
Terwijl onze samenleving enerzijds een steeds compacter geheel gaat vormen, kan er anderzijds een toenemende vereenzaming worden gesignaleerd. Hoewel wij ons ervan bewust zijn dat de oplossing van de

eenzaamheidsproblematiek niet in de eerste plaats langs politieke weg kan worden gegeven, zijn wij toch van mening dat ook de politiek haar aandacht op deze problematiek zal moeten richten. Als bijdrage denken wij aan:

- beoordeling van beleidsbeslissingen met het oog op de eenzaamheidsbevorderende aspecten;
 - actieve overheidssteun aan particuliere organisaties die op dit gebied werkzaam zijn;
 - het stimuleren van vrijwilligers-projecten".
- Ter stimulering van een bredere politieke belangstelling voor deze problematiek had Jan Eerbeek uit Den Haag, een gesprek met radio-pastor ds. A. Klamer uit Hilversum.

In onze samenleving dwingen we elkaar bijna om ons onherkenbaar te maken. Er zijn bijna geen mensen meer die nog gewoon aandacht voor zichzelf durven vragen. Het wordt altijd gecamoufleerd. Er wordt van alles van ons verwacht en daaraan moeten we beantwoorden. Als je in de politiek bent dan moet je toch beantwoorden aan een karaktervaste figuur. Iemand die gewiekt is en die zich bepaalde dingen niet kan permitteren. Ik geloof dat politiek vereenzamend werkt voor mensen die er lang in bezig zijn. Dat geldt in de kerk ook. Hoe vaak merk je niet dat predikanten moeten beantwoorden aan bepaalde verwachtingen van hun gemeenten. Hij kan niet zeggen: ik twijfel.

je behandeld. De goede niet te na gesproken. Je hoort teveel hoe ook in ziekenhuizen de mensen verkrommen in hun diepste menselijke gevoelens. De techniek gaat steeds meer ten koste van de

worden is uit elkaar gegroeid ten koste van de mensen waar het om gaat. Toch is er op het ogenblik weer een goede ontwikkeling zichtbaar. Ik dacht dat je kunt zeggen dat de kerkelijke gemeenten zich weer diaconaal bewust worden. De gemeente gaat beseffen dat je zo iets niet maar moet delegeren, maar dat je met elkaar diaconaal bezig moet zijn. Wat dat betreft zouden de kerken veel inspirerder moeten zijn voor de overheid. Ik vind dat een kerk iets exemplarisch moet hebben. Zo iets van: zie je wel, het kan toch. Er zijn toch plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en op elkaar kunnen rekenen. Zonder daar nu engelen van te maken en ze te overschatten moet een gemeente een plaats zijn waar je op elkaar kunt rekenen, omdat je weet dat we elkaar vinden als mensen die op de Heer mogen rekenen. Dat is het geheim! We hebben elkaar nodig. En niet zo nodig. Want ons zijn allerlei belofentoevertrouwd en gaven gegeven. Daar mogen we elkaar op aanspreken. En t.a.v. de overheid: julië zijn niet alleen maar aangesteld om voorschriften en wetten te maken, maar julië zijn er ook om een volk zich bewust te maken van wat je voor elkaar kunt betekenen.

Behoeft
Zo'n beleid zou ook aansluiten bij een behoefte van mensen. Velen hebben het gevoel dat we langzamerhand verkommenen, dat we eigenlijk niet voldoende meer uit de verf komen. Ze willen weer leren wat ze als mensen nog waard zijn. Niet op grond van een functie of diploma's maar als mens. Wie ben ik eigenlijk? We zullen elkaar weer moeten gaan leren dat je er wel bij hoort, dat het niet waar is dat je niet de moeite waard bent. Zoals een weduwe vertelde: „Ik ben nu 53 jaar, m'n kinderen zijn getrouwd, ik heb genoeg energie, maar soms denk ik wel eens, ik trek een vuilniszak over m'n hoofd en ga aan de kant van de weg zitten, dan kunnen ze me met de container meenemen". Dat betekent ook dat we veel voorzichtiger moeten worden met het overschatten van specialisaties op ieder terrein. Daarmee kunnen we de indruk vestigen dat gewone mensen niets meer kunnen. En die hebben we juist nodig, niet uit filantropische overwegingen, maar omdat we anders wezenlijke dingen missen.

„doed-alleen” zijn. Alleen zijn is enorm belangrijk. Een mens die niet alleen kan zijn, kan ook niet samen zijn. Maar bij het dood-alleen zijn, dan is er geen communicatie meer.

Bij vereenzaming heb ik het echter over een proces, het is een werkpeupen. Er zijn momenten van hoogte- en dieptepunten. Wel een besef dat je steeds meer vervreemd raakt van de mensen om je heen, dat je in een dode hoek terecht komt, maar er zit toch nog beweging in. Er is nog een teruggaan mogelijk. Bij eenzaamheid dan denk ik: het is gebeurd. Het is een soort doodvonnis.

U bedoelt dus bij het gebruiken van het woord vereenzaming tegelijk een uitzicht aan te geven.

Ik kan niet anders vanuit het evangelie. Wanneer wij vanuit ons geloof spreken dan spreken we altijd vanuit de hoop, iemand kan nog zo ver uit het zicht getrokken, hij moet iemand zijn waarvoor hoop bestaat. En daar moet je dan ook samen naar op zoek gaan, al zie je die hoop ook helemaal niet. Ik geloof dat je geen mens kunt noemen waarvan je zegt: die is afgeschreven.

Er niet bij horen

Hoe komt u die vereenzaming tegen?

Landbouw en middenstand

De eerstvolgende vergadering van de fractiebegeleidingsgroep „Landbouw en middenstand” staat in het teken van de begroting van het ministerie van landbouw en de memorie van toelichting bij deze begroting. De bijeenkomst vindt plaats op vrijdag 22 oktober a.s. om 19.00 uur, in het gebouw van de Tweede Kamer te Den Haag. De groep is dan te gast bij de heer drs. J. de Koning, landbouwspecialist van de AR-Tweede-Kamerfractie.

Belangstellenden voor het werk van de fractiebegeleidingsgroep, zijn dus altijd hartelijk welkom.

De contactpersoon van de groep is: Leo Oprel, Berkenlaan 23, Steeuwijk (N.-Br.) tel.: 01833-1300.

Hij moet een bepaalde evangelische visie vertonen ook al ligt hij op een moment volkomen met zichzelf overhoop. Een van de dingen van vereenzaming lijkt me toe dat je diep in je hart het gevoel hebt, met al mijn capaciteiten of met al mijn invloeden hoor ik er – als het er op aankomt – eigenlijk niet bij. Dat kunnen bejaarden zijn die keuring verzorgd worden in een modern bejaardencentrum. In wezen merken ze: we zijn goed verzorgd, maar we horen er eigenlijk niet meer bij. Een politicus die geroomd wordt om z'n voortreffelijke politieke visie merkt: als ze dan zouden ze me laten vallen als een baksteen. Uiteindelijk wordt ik alleen maar geaccepteerd om m'n politieke visie, maar niet in m'n wezenlijke menselijke gevoelens. Een dominee die homofiel is hoort overal: dominee we mogen u zo graag horen.

Maar hij denkt: ze moesten eens weten, ze zouden me laten vallen. En dat is ook zo met gehandicapten. Er wordt geweldig veel over gehandicapten gepraat, maar iedere keer stuiten ze toch op het gevoel, al is het maar door de inrichting van openbare gebouwen, dat ze er toch eigenlijk buiten staan.

Gebrek aan solidariteit

Neem nu de gezondheidszorg. Al die patiëntenverenigingen die je op het ogenblik tegenkomt. Die mensen zoeken elkaar omdat ze dan toch iets beloven van gewoon jezelf mogen zijn, wat ze zich in een ziekenhuis tegenover de medische wereld niet kunnen veroorloven. Daar word

mens. De techniek wordt steeds meer geperfectioneerd en het menselijk contact verschaart. De patiënten hebben er gewoon behoefte aan om elkaar te zoeken en dat verbond met elkaar te beleven. Zie je wel ik sta niet alleen. Ik hoor er toch eigenlijk wel bij en daarvoor heb ik jullie nodig. Ik vind eigenlijk dat die patiënten-organisaties wijzen op een gebrek aan solidariteit in onze samenleving. Met alle drukte die ze over je maken, ze rennen en ze draven, maar ze zien je in wezen niet staan.

Politieke taak

Ziet u een taak voor de politiek?

Ik wil niet zeggen dat de politiek het nu helemaal op zal moeten lossen. De politiek zal veel meer ruimte moeten scheppen voor die pogingen waar men weer met fantasie werkt. Veel minder geloof in voorschriften, in organisatie, maar veel meer in de mogelijkheden die ieder mens heeft in te brengen. Ik geloof dat ieder mens gaven van God gekregen heeft waar we veel te weinig een beroep op doen bij elkaar. We geloven in maatregelen en in voorzieningen. Maar we geloven niet in de inzet van iedere persoon en van de mensen samen. Ik geloof ook dat de overheid veel meer vrijwilligersproblemen zal moeten aanmoedigen. In de gezondheidszorg bijv. wordt heel wat door artsen en verpleegkundigen gedaan wat net zo goed door vrijwilligers gedaan zou kunnen worden die een veel directer contact met de patiënt hebben. Ze zouden die mensen moeten instrueren. Al die mensen die naar psychiaters gaan. Er

besteed, mogen we nu ook eens weten hoe dat nu toch eigenlijk komt. Nietzomaar een briefje van onvermogen geven en een advocaat toewijzen. Ik vind dat eigenlijk een storidig omgaan met menselijke relaties. Ook bij het afscheid zou je wel eens wat meer zorgvuldige aandacht van de overheid verwachten.

Verambtelijking

Je hoort veel dat mensen flingemalen worden in de samenleving. Tussen de raderen in komen. Hoe denkt u daarover?

Ik wil niet meedoen met het scheiden op ambtenaren maar wel op de verambtelijking. Van het kastje naar de muur gestuurd worden. De verambtelijking waarbij eigenlijk iedereen zich achter iedereen verschuilt. Almar door het afschrijven van de verantwoordelijkheid op een ander. Er is toch een verkramptheid in de mensen. Je weet niet meer wie het is, maar wel wat hij is. En daar lopen heel veel mensen op dood. Wie staat nog voor z'n eigen verantwoordelijkheid? De mensen gaan de mist in door de voorschriften en verantwoordelijkheden die altijd weer worden afgeschoven naar onbereikbare mensen.

Kerken exemplarisch voor de overheid

Wat het delegeren van verantwoordelijkheden betreft wilt ds. Klamer op een ontwikkeling die ook in de kerken zichtbaar is geworpen, vooral op diaconaal gebied. Er is een vervreemding ontstaan tussen de beroepskrachten en de diakenen, terwijl die twee elkaar juist nodig hadden. Wat een verbond had moeten

Vooroordeel

Ten slotte vraag ik een reactie van ds. Klamer op de inleiding van het ontwerp CDA-programma met name over het gedeelte waar staat: „de weg naar de medemens zal meer dan tot dusver ook door het overheidsbeleid mogelijk moeten worden gemaakt”.

Je moet weten wat je zegt, want die weg vraagt zelfverhoocheming. Het klinkt ni, zo mooi. Ik denk dat iedereen dat wel vindt. Maar het betekent dat als je die weg tot de ander gaat, je altijd weer zult stuiten op je eigen vooroordelen. Onze grootste vijand is ons vooroordeel. Dan verwacht ik van partijen die dat zeggen dat ze ook hun eigen vooroordelen tegemoet willen treden. Ik heb dat wel eens gemist in de christelijke politiek bijv. op het punt van de homofilie. Dat men er moeite mee heeft ook als het ten koste van je eigen populariteit gaat telkens weer proberen te ontdekken hoe het komt dat mensen in onze samenleving door ons vooroordeel vereenzamen en ontkomen. Dat betekent wat als je in de politiek t.o.v. minderheidsgroeperingen met zelfkritiek te werk gaat. Maar we zullen toch moeten leren elkaar te aanvaarden zoals God ons heeft aanvaard. Ik vind het een geweldige goede kreet. Ik kan er helemaal in meegaan. Maar ik denk, nu dat kruis ook op je nemen en achter Hem aangaan. Dit is aan de ene kant ontzettend hoopvol en belofterijk en tegelijkertijd een heel moeilijke gang, want je zult de kans lopen als politicus alleen te komen staan, omdat je het vooroordeel te lijf gaat.

Brandend aktuele uitgaven

„Van Woudschoten tot Hoogveen”. In 160 pagina's alles over de geschiedenis van het CDA. Tientallen foto's en spotprenten. Prijs f 5,95.

„Politiek? Kom nou!” In deze serie verscheen de 2e lesbrief maatschappijleer over Liberalisme, Socialisme en Christen-democratie. Geschiedt voor vakken maatschappijleer, geschiedenis en godsdienst. Prijs 1 ex. f 1,- / 2/5 ex. f 0,75 per ex.; 5/9 ex. f 0,65 per ex.; 10/24 ex. f 0,45 per ex.; 25 en meer ex. f 0,30 per ex.

Bestellingen: stort het verschuldigde bedrag op postgiro 89673 t.n.v. AR-Partijstichting, Den Haag, m.v.v. tiels en aantallen.